

# Verksamhetsplan och budget 2023-2026



Fastställd av: Kommunfullmäktige 2022-06-20 § 67 (preliminär)  
Kommunfullmäktige 2022-10-24 § 111 (definitiv)

Dnr: KS/2022:16



## Innehållsförteckning

Fullmäktiges beslut.....	1
Övergripande planeringsförutsättningar (budgetförutsättningar).....	2
Kommunens styrmodell .....	5
God ekonomisk hushållning.....	6
Finansiella mål .....	7
Verksamhetsmål .....	8
Ekonomiska ramar.....	11
Driframar .....	11
Investeringsram .....	14
Drift- och investeringsramar inklusive mål för god ekonomisk hushållning.....	15

## **Fullmäktiges beslut**

### **Budget 2023**

#### **§ 11, 2022-10-24 (definitiv)**

Kommunfullmäktige beslutar att "Verksamhetsplan och budget 2022-2025" inklusive driframar, investeringsramar, finansiella mål och verksamhetsmål fastställs. Respektive nämnd uppmanas att budgetera för oförutsedda kostnader med 1,0 procent av tilldelad nettokostnadsram. Nämnderna uppmanas därtill att upprätta nämndplan för år 2023 samt detaljbudget inom tilldelad ram. Investeringsbudgeten utökas med 8,5 miljoner kronor, till totalt 10 miljoner kronor, för energibesparande åtgärder 2023.

#### **§ 67, 2022-06-20 (preliminär)**

Kommunfullmäktige beslutar att preliminär "Verksamhetsplan och budget 2023-2026" inklusive driframar, investeringsramar, finansiella mål och verksamhetsmål fastställs. Respektive nämnd uppmanas att påbörja arbetet med upprättande av nämndplan 2023. Respektive nämnd uppmanas att påbörja arbetet med upprättande av detaljbudget inom föreslagen ram. Respektive nämnd uppmanas att budgetera för oförutsedda kostnader med 1,0 procent av tilldelad nettokostnadsram.

### **Skattesats 2023**

#### **§ 108, 2022-10-24**

Skattesatsen för år 2023 ska vara oförändrad 22,57 kronor.

### **Låneramar 2023**

#### **§ 109, 2022-10-24**

Kommunstyrelsen har rätt att låna upp ett totalt högsta lånebelopp om 450 miljoner kronor för Malung-Sälens kommun.

### **Borgensramar 2023**

#### **§ 110, 2022-10-24**

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för Malunghems ABs låneförpliktelser upp till ett totalt högst lånebelopp om 283 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader. Det totala högsta lånebeloppet ska beräknas på skuldebrevets respektive ursprungliga lånebelopp.

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för Vatten och Avfall i Malung-Sälens ABs låneförpliktelser upp till ett totalt högst lånebelopp om 420 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader. Det totala högsta lånebeloppet ska beräknas på skuldebrevets respektive ursprungliga lånebelopp.

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för Malung-Sälens Elverks ABs låneförpliktelser upp till ett totalt högst lånebelopp om 10 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader. Det totala högsta lånebeloppet ska beräknas på skuldebrevets respektive ursprungliga lånebelopp.

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för Malung-Sälens Elnäts ABs låneförpliktelser upp till ett totalt högst lånebelopp om 80 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader. Det totala högsta lånebeloppet ska beräknas på skuldebrevets respektive ursprungliga lånebelopp.

## **Övergripande planeringsförutsättningar (budgetförutsättningar)**

Beräknade skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning är underlag för ekonomiska förutsättningar till förslag om fördelning av driftramar för åren 2023-2026. För beräkning av nivån används Sverige Kommuner och Regioners (SKR) skatteunderlagsprognos. Revideringar av skatteunderlagsprognosen sker vid ett flertal tillfällen under året. För budgetförutsättningarna 2023-2026 användes skatteunderlagsprognos från december 2021, cirkulär 2021:49, cirkulär 2021:51 och cirkulär 2020:52. Preliminära driftramar var beräknade på skatteunderlagsprognos från april 2022, cirkulär 2022:15. Driftramar 2023-2026 är beräknade med utgångspunkt från SKR cirkulär 2022:28 (augustiprognos).

### **Skatteunderlagsprognos SKR**

SKRs skatteunderlagsprognos (cirkulär 2022:28) utgår från samhällsekonomiskt scenario att den svenska ekonomin bromsar in under 2022. Den höga inflationen, liksom de stigande räntorna (globalt och i Sverige) slår allt mer mot investeringar och hushållens konsumtion i Sverige 2022–2023. Generellt leder mindre optimistiska hushåll och företag till att investeringar skjuts på framtiden eller uteblir. Den höga inflationen påverkar dock alla sektorer och urholkar köpkraften, ekonomin växer svagare än trend 2022–2023 och resursutnyttjandet minskar. Efterfrågan bedöms dock ta fart igen i slutet av 2023.

SKR räknar med en starkare skatteunderlagstillväxt fram till 2025, än i den prognos som publicerades i april (cirkulär 22:15), främst som följd av att prognosen för lönesumman är uppreviderad men även som följd av att prognosen för pensionsinkomster är uppreviderad. Såväl beslutet om höjd garanti-pension samt den högre inflationsprognosen ligger bakom de uppreviderade pensionsinkomsterna (jämfört med prognosen i april).

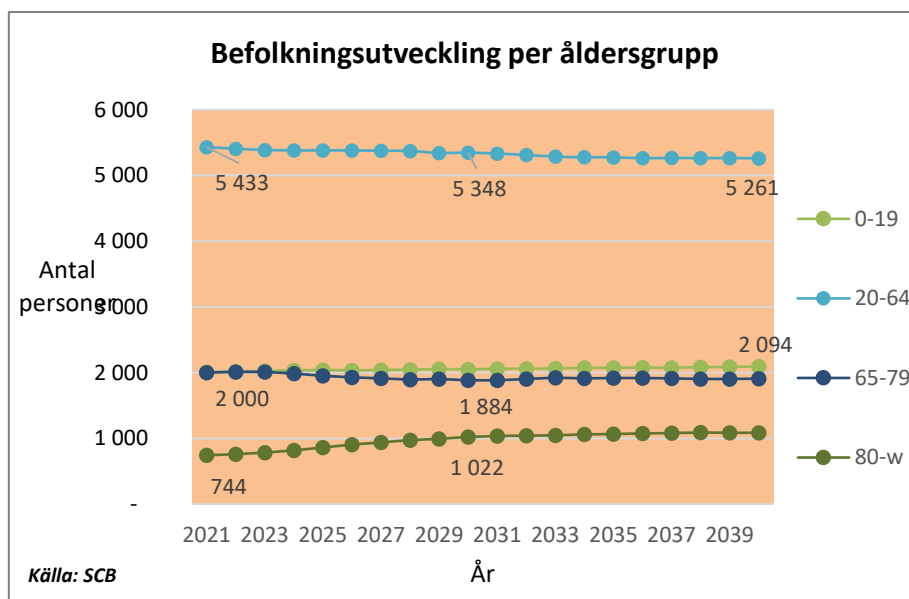
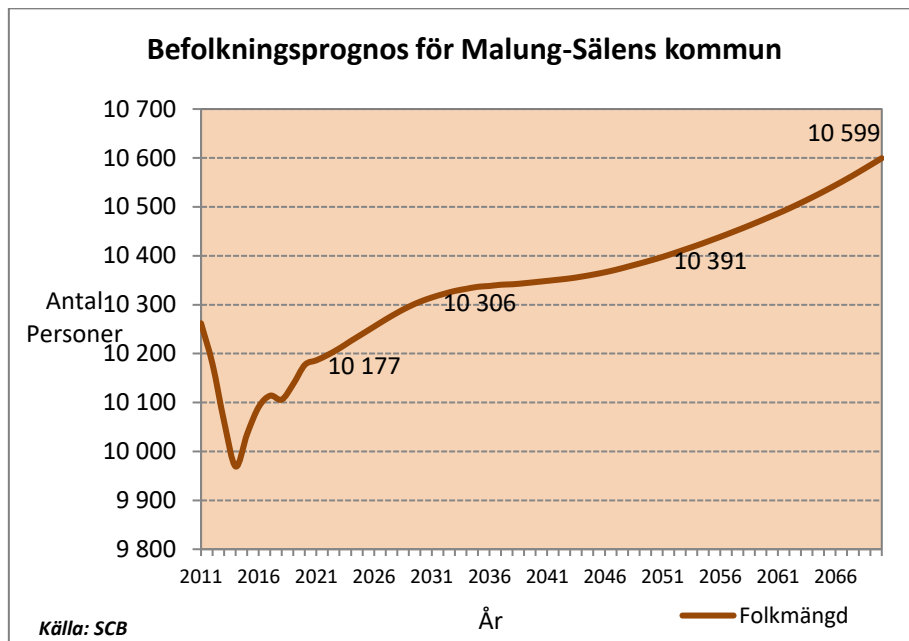
### **Befolkningsutveckling i Malung-Sälen**

Folkmängden i kommunen minskade under åren 2011-2014 med i genomsnitt 100 personer per år. Trenden bröts 2015 och för åren 2015 -2017 ökade kommunen i genomsnitt med 50 personer per år. Åren 2017 till 2021 ökade befolkningen med i genomsnitt 25 personer per år.

Födelsenettet har under en lång period varit negativ med en genomsnittlig minskning med cirka 40 invånare per år för perioden 2011-2021. Det föds cirka 80 till 100 barn per år medan det dör cirka 120 till 140 invånare per år. Flyttnettot har även den varit negativ under ett antal år, 2010 till 2014, men trenden bröts under 2015 och har varit positivt under åren 2015-2021 med i genomsnitt nettoinflyttade cirka 70 invånare. Kommunens invånare var vid årsskiftet 2021 totalt 10 218 invånare, vilket är en ökning jämfört året före med 41 medborgare.

Under år 2021 upprättade SCB, på uppdrag av kommunen, en befolkningsprognos. Prognosen visar på en trend med ökande befolkning, vilket är en förändring jämfört med tidigare prognos från 2019 som visade på en minskande befolkning. Över perioden 2021 - 2070 prognostiseras en årlig genomsnittlig ökning av befolkningen med 8 personer. Inflyttade prognostiseras vara fler än utflyttade medan ett födelseunderskott prognostiseras över perioden.

Fördelat på åldersgrupper kommer gruppen 80 – år öka med drygt 300 personer fram till år 2040, medan 0 – 19 år kommer öka med drygt 80 personer. Gruppen 20-64 kommer minska med knappt 200 personer och gruppen 65 -79 kommer minska med cirka 100 personer.



### Skatteintäkter och generella statsbidrag och utjämning

De ekonomiska förutsättningarna för kommunen för åren 2023 till 2026 innebär ekonomiska utmaningar för kommunen, dess nämnder och den kommunala förvaltningen. Skatteunderlaget för år 2023 är uppräknat enligt beräkningsförutsättningar från SKR (cirkulär 2022:28). Med invånarantal 10 120 invånare beräknas skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning öka med knappt 3 procent jämfört med budget (inklusive reviderade beslut, tilläggsanslag, tom 2022-08-31) för år 2022.

Utrymmet, dvs ökningen från skatteintäkter och statsbidrag, behöver täcka kostnadsökningar för löner, pensioner och övriga kostnader samt finansiera investeringar. Med givna beräkningsförutsättningar uppgår preliminära ramar för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning till 752 mnkr för år 2023. Det är en ökning mot budgeterat skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning för 2022 med 21 mnkr (2,9 %).

### *Personalkostnader*

Löneökningar för 2023 budgeteras inom finansförvaltningen, i en central pott, och fördelas till nämnderna efter genomförd lönerrevision. Det innebär att nämnderna föreslås ges full kompensation för lönerrevision 2023 som beslutas av som kommunstyrelsens arbetsutskott. Lönepotten är därtill ett utrymme för särskilda satsningar eller prioriteringar för vissa grupper som kommunstyrelsens arbetsutskott även kan besluta om.

### *Pensionskostnader*

De kommunala pensionskostnaderna för anställdas pensioner prognostiseras att öka för år 2023 med efterföljande planperiod. Det förklaras av löneökningar, inflation/prisbasbelopp, låga pensionskostnader 2022 samt nytt pensionsavtal med högre premier från och med år 2023.

SKR, Sobona och de fackliga organisationerna har kommit överens om ett nytt omställningsavtal inkluderande ett moderniserat pensionssystem med höjda avsättningar för anställdas pensioner. Från 2023-01-01 blir AKAP-KR (avgiftsbestämd kollektivavtalad pension) det gällande pensionsavtalet för anställda inom kommuner och regioner. Pensionsavsättningen blir 6 procent (tidigare 4,5 procent) på den pensionsgrundande lönen upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp, vilket ökar pensionskostnaderna från och med år 2023.

### *Likviditet, lån och finansiella kostnader*

Långfristiga lån uppgick till 146 mnkr per 2021-12-31. Under 2021 tecknades inga nya lån, medan tre befintliga lån amorterades med totalt 3 mnkr. Under början av år 2022 har ett lån om 40 mnkr förfallit och refinansieras med nytt lån. Planerade investeringar och pågående förslag för politiska beslut om tillkommande investeringsbeslut 2022 kommer medföra att nyupplåning behöver göras hösten 2022.

Bankmedel för kommunen uppgick till 78 mnkr per 2022-08-31. Likviditeten har minskat med 7 mnkr under år 2022, vilket främst berodde av vilken takt statsbidrag betalas ut samt att investeringstakten inte varit i nivå med budgeterat.

Malung-Sälens kommun har under april 2022 beviljats höjd låneram hos långgivare Kommuninvest. Låneramen uppgår från 2022 till 205 000 kronor per invånare att jämföra med tidigare 146 000 kronor per invånare. Låneramen avser kommunkoncernen och beräknas på kommunkoncernens totala skuldsättning. Delägda bolag ingår proportionellt. Vid årsskiftet 2021-12-31 uppgick kommunens lån, borgen och skulder till 109 000 kronor per invånare.

Beroende på den planerade investeringstakten är bedömningen att ytterligare lån kommer att behöva upptas under slutet av år 2022. Det medför i sin tur ökade finansiella kostnader under kommande år. Nivån är även beroende av nämndernas förmåga att bedriva verksamheten inom tilldelade driftramar. Räntan för att låna har höjts under 2023 vilket innebär att ökade räntekostnader är att vänta.

### *Resultatnivå*

Budgeterat resultat bör, fortsatt, minst motsvara 2 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning exklusive utdelningar från kommunala bolag och resultat från skog och markexploatering.

För år 2023 föreslås, i enlighet med budgetanvisningarna, intäkter från utdelningar kommunala bolag budgeteras till 5 mnkr samt resultat från skoglig verksamhet budgeteras till 1,5 mnkr och resultat från markexploatering budgeteras till 0,5 mnkr. Försiktighetsprincipen tillämpas för budgetering av dessa poster. För skoglig verksamhet är skogsstrategin vägledande för resultatmålet.

Med angivna nivåer behöver det budgeterade resultatet sammantaget uppgå till 22 mnkr för år 2023. Exkluderas resultat från utdelningar, skog och markexploatering behöver det budgeterade resultatet uppgå till 15 mnkr, vilket motsvarar 2 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.

Med föreslagna uppräknings (löneökningar, övriga kostnader, pensionskostnadsökningar) för 2023 i relation till beräknat utfall från skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppnås inte finansiellt mål för resultatet. Utmaningen är samtidigt att kompensation till nämnderna för kostnadsökningar inte motsvarar de faktiska prisökningar (drivmedel, livsmedel, el-kostnader med mera) som sker under 2022 och förväntas få fortsatt genomslag 2023.

## **Kommunens styrmodell**

Styrmodell för Malung-Sälens kommun fastställdes 2013-11-25, § 100 (dnr KS/2013:476).

Principerna för styrning i Malung-Sälens kommun bygger på mål- och resultatstyrning. Med mål- och resultatstyrning menas att det finns en tydlig styrkedja, där kommunfullmäktige genom att formulera övergripande mål och gemensamma riktlinjer, anger för nämnderna vad som ska åstadkommas och hur uppföljningen ska ske. Målen bryts ner på nämnds nivå och förvaltningarna formulerar uppdrag som verkställs och rapporteras tillbaka. Kommunstyrelsen och nämnderna fastställer indikatorer och måttal utifrån kommunfullmäktiges verksamhetsplan.

Mål ur ett övergripande perspektiv, kommunfullmäktiges verksamhetsmål (ursprunglig benämning prioriterade inriktningsmål), omfattar alla kommunala verksamheter. Verksamhetsmålen beskriver en inriktning som gäller under planperioden. Till verksamhetsmålen på den övergripande nivån kopplas ett antal indikatorer, som ger kommunfullmäktige möjlighet att följa graden av måluppfyllelse. Målen på nämnds nivå relaterar till respektive verksamhets bidrag till de övergripande målen.

Resultat i ett styrningsperspektiv kräver att kommunen på ett tydligt sätt ska visa vilka effekter som ska åstadkommas för medborgarna/brukarna. Resultatstyrning innebär att kommunen använder olika typer av resultatmått och nyckeltal för att beskriva service- och tjänstekvalitet samt effektivitet. Måtten används för att följa upp de fastställda verksamhetsmålen.

Mål- och resultatstyrningen bygger på decentralisering av ansvar och befogenheter. Kommunfullmäktiges verksamhetsplan skrivs med ett perspektiv motsvarande en planperiod på fyra år. Planen revideras varje år under perioden och innehåller:

- Kommunens vision
- Strategier
- Finansiella mål
- Verksamhetsmål med indikatorer

Styrmodellen bygger på en sammanhållen styrkedja baserad på mål- och resultatstyrning. Kommunfullmäktiges mål speglas i nämndernas planer och uppföljningen från nämnd till kommunfullmäktige synliggör hur respektive nämnd bidrar till de övergripande målen.

Kommunfullmäktiges styrdokument överlämnas till nämnderna som för sina verksamhetsområden fastställer

- Nämndplaner
- Detaljbudgetar

## God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska budgeten innehålla mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. För ekonomin anges finansiella mål och för verksamheten anges verksamhetsmål. Kommunen ska ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs av andra juridiska personer. Begreppet "god ekonomisk hushållning" har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv och omfattar styrning både ur ett kortare och längre perspektiv.

God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv innebär bland annat att varje generation själv behöver bära kostnaderna för den service som den konsumerar. Detta innebär att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation har förbrukat.





Kommunen ska ange en tydlig ambitionsnivå för den egna finansiella utvecklingen och ställningen i form av mål. Målformuleringarna bör utgå från vad som i normalfallet är att betrakta som god ekonomisk hushållning, anpassat till kommunens egna förhållanden och omständigheter.

God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv tar sikte på kommunens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. För att skapa förutsättningar för en god ekonomisk hushållning måste det finnas ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. Detta säkerställer en kostnadseffektiv och ändamålsenlig verksamhet.

För att åstadkomma detta samband krävs bland annat en planering med framförhållning och handlingsberedskap, tydliga och mätbara mål samt en rättvisande och tillförlitlig redovisning som ger information om avvikelser gentemot uppställda mål. Vidare behövs resultatanalyser och kontroller som visar hur verksamhetens prestationer och kvalitet motsvarar uppställda mål samt en effektiv organisation som säkerställer måluppfyllelsen. För att kunna styra verksamheterna, måste kommunen säkerställa processer för att bedriva dessa kostnadseffektivt och ändamålsenligt.

Kommunfullmäktige har 2019-06-17 beslutat om målbild och strategier 2023. Målbilden med strategier och indikatorer är en del av god ekonomisk hushållning i Malung –Sälens kommun. Uppföljning av målbilden sker årligen i samband med del- och årsbokslut genom att mäta måluppfyllelse för indikatorer och verksamhetsmål.

I den årliga måluppföljningen redovisas årets utfall med färgskala grön, gult, rött eller svart för varje indikator. Grönt innebär att indikatorns mål uppnåtts, gult att indikatorns mål delvis uppnåtts och rött att indikatorns mål inte är uppnåtts. Svart innebär att utfall saknas eller att mätning ej gjorts. Grönt motsvarar mer än 100 procents uppfyllelse, gult motsvarar 80 – 99 procents uppfyllelse, medan rött motsvarar 0 – 79 procents uppfyllnad. Respektive övergripande finansiella mål och verksamhetsmål bedöms enligt motsvarande skala uppfyllt, delvis uppfyllt och ej uppfyllt med utgångspunkt av dess indikatorer.

	Uppfyllt
	Delvis uppfyllt
	Ej uppfyllt
	Utfall saknas, bedömning kan ej göras

### Målbild för Malung-Sälens kommun

*Malung-Sälens är en hållbar tillväxtkommun. Vi är en internationell destination med kända evenemang, och ett rikt kultur- och fritidsliv. Vi erbjuder bra kommunal service, ett varierat och attraktivt boende samt goda livsmiljöer.*

*Vi värnar det traditionella, och välkomnar utveckling. Vi har ett livskraftigt näringsliv som bidrar till bygdens utveckling och långsiktiga konkurrenskraft.*

*Hos oss kan boende, besökare och företagare förverkliga sina livsdrömmar. Vi uppmuntrar till dialog och ett gott samspel. Av vår omvärld uppfattas vi som handlingskraftiga och effektiva.*





## Finansiella mål

Finansiella mål definieras inom målområdet "Malung-Sälen är en hållbar tillväxtkommun. Vi är en internationell destination med kända evenemang, och ett rikt kultur- och fritidsliv. Vi erbjuder bra kommunal service, ett varierat och attraktivt boende samt goda livsmiljöer." där strategin stabil ekonomi ingår.

Finansiella mål för år 2023 utgår från kommunens ambitioner för resultatnivån samt beräknade lån- och borgenstak för kommunen och de kommunala bolagen. För planperioden finns planer på omfattande investeringar vilket förväntas öka lånade medel och därmed behöver kommunen och kommunkoncernens lånetak höjas. Investeringarna kommer samtidigt öka anläggningstillgångarna. För att bibehålla soliditeten är det en av vikt med fortsatt positiva resultatnivåer, vilket för den kommunala organisationen förutsätter att nämnderna bedriver verksamheten inom tilldelad ram. Nämnderna behöver samtidigt balansera tillkommande drift- och avskrivningskostnader inom driftutrymmet.

Finansiellt mål	Indikator	Mål 2023
<i>Kommunfullmäktiges fastställda finansiella mål</i>	Årets resultat, för kommunen i andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, %	> 2
	Kommunens lånetak, kr/inv	< 38 000
	Kommunkoncernens lånetak, kr/inv	< 115 000
	Soliditet inkl pensionsåtagande kommunen, %	> 15
	Soliditet inkl pensionsåtagande kommunkoncernen, %	> 25

## Verksamhetsmål

### Malung-Sälen är en hållbar tillväxtkommun

Målområde "Vi är en internationell destination med kända evenemang, och ett rikt kultur- och fritidsliv. Vi erbjuder bra kommunal service, ett varierat och attraktivt boende samt goda livsmiljöer." omfattar fyra strategier och fem verksamhetsmål med indikatorer.

Strategierna är:

- Jämförelser med andra jämförbara kommuner.
- Ökat antal internationella besökare.
- Utveckla gränsöverskridande samarbete.
- God planberedskap.

Verksamhetsmål	Indikator	Mål 2023
<i>Topp 100 i Svenskt näringslivs ranking</i>	Svenskt näringslivs ranking, placering	< 100
	Andel som svarar att fler bostäder behövs, (%)	Minska
	Andel som svarar att förbättrad lokal infrastruktur behövs, (%)	Minska
	Hushåll med tillgång till eller möjlighet att ansluta till bredband om minst 1 Gbit/s, (%)	> 95
<i>Högre medelvärde i nöjd kund-index än genomsnittet i Sveriges kommuner och regioners (SKR) Insiktsmätning</i>	<i>Agenda 2030: Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI</i>	I nivå med liknande kommuner
<i>Årlig ökning av internationella besökare</i>	Andel utländska gästnätter, (%)	> 8
<i>Mark- och planberedskap för minst 50 000 m<sup>2</sup> företagsetableringar och för 100 bostäder</i>	Byggbar mark för företagsetableringar i antagna detaljplaner, (m <sup>2</sup> )	> 50 000
	Byggrätt för bostäder på kommunal mark i antagna detaljplaner, (antal)	> 100
<i>Årlig gränsöverskridande utbyte kring bl. a. demokratifrågor, UF och kultur/fritid</i>	Antal genomförda demokratiaktivitet per år, (antal)	≥ 3
	Ökat antal företag inom ramen för Ung Företagsamhet, UF (antal)	Öka

## Utveckling och långsiktig konkurrenskraft

Målområde "Vi värnar det traditionella, och välkomnar utveckling. Vi har ett livskraftigt näringsliv som bidrar till bygdens utveckling och långsiktiga konkurrenskraft." omfattar tre strategier och tre verksamhetsmål med indikatorer.

Strategierna är:

- Samarbete mellan näringsliv och kommunförvaltning inom kompetensförsörjning.
- Ett utvecklat samspel skola – arbetsmarknad.
- Ett utbildningssystem som av arbetsmarknaden uppfattas stödja kompetensförsörjningen och som ger den enskilda möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden eller läsa vidare.

Verksamhetsmål	Indikator	Mål 2023
<i>Tillgång till arbetskraft med relevant kompetens</i>	<i>KKIK</i> : Lärare med pedagogisk högskoleexamen i grundskola åk 1-9, lägeskommun, (%)	Öka
	Årlig övergripande kompetenskartläggning	
	<i>KKIK</i> : Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (status efter 90 dagar), (%)	≥ 55
	Sjukfrånvaro, (%)	Minska
<i>Etablerade och aktiva mötesplatser mellan skola och arbetsmarknad i syfte att förbättra matchningen</i>	Lokala företagarmässor i grundskolan, (antal)	≥ 1
<i>Ökande andel med fullständiga betyg i grundskolan och gymnasieskolan, och andel som läser vidare</i>	<i>Agenda 2030</i> : Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, (%)	Öka
	<i>Agenda 2030</i> : Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, (%)	Öka



## Boende, besökare och företagare förverkligar sina livsdrömmar

Målområde "Hos oss kan boende, besökare och företagare förverkliga sina livsdrömmar.

Vi uppmuntrar till dialog och ett gott samspel. Av vår omvärld uppfattas vi som handlingskraftiga och effektiva." omfattar tre strategier och tre verksamhetsmål med indikatorer.

Strategierna är:

- Vi för en aktiv dialog med medborgare, ungdomar och näringsliv.
- Främjande myndighetsutövning.
- Utred förutsättningarna för heltidsarbete för säsongsarbetare.

Verksamhetsmål	Indikator	Mål 2023
<i>Forum för strukturerade dialoger med medborgare, ungdomar och näringsliv</i>	Dialoger med näringsliv, (antal)	≥ 10
	Dialoger med samverkansorgan, (antal)	≥ 12
	Utbildning av räddningstjänstens organisation och brandsläckningsteknik för åk 9, (antal)	≥ 1
	Ungdomar ges en väg in till arbetslivet	Årligt beslut om garanti till sommarjobb.
<i>Förbättrad service, tillgänglighet och bemötande</i>	<i>Agenda 2030: Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, (%)</i>	≥ 31
	<i>KKIK: Andel som får svar på e-post inom en dag, (%)</i>	≥ 85
	<i>KKIK: Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga, (%)</i>	≥ 60
	<i>KKIK: Gott bemötande vid kontakt med kommun, andel av maxpoäng (%)</i>	≥ 88

## Ekonomiska ramar

### Driftramar

(tkr)	Driftramar 2023-2026			
	År 2023	År 2024	År 2025	År 2026
<b>Nämnd / förvaltning</b>				
Kommunfullmäktige	-1 395	-1 400	-1 410	-1 415
Revision	-845	-780	-855	-860
Valnämnd	-150	-380	-150	-160
Överförmyndaren	-2 210	-1 815	-1 825	-1 825
Kommunstyrelsen	-102 235	-106 580	-108 670	-110 885
Barn- och utbildningsnämnden	-273 120	-274 335	-275 560	-276 795
Socialnämnden	-285 370	-286 230	-287 100	-287 980
Kultur- och fritidsnämnden	-28 035	-34 390	-46 915	-47 110
Räddningsnämnden	-18 150	-18 440	-18 505	-18 570
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	-6 080	-6 165	-6 255	-6 345
KS skog	1 500	1 500	1 500	1 500
KS exploateringsmark	500	500	500	500
<b>Nämndernas tilldelade budgetramar</b>	<b>-715 590</b>	<b>-728 515</b>	<b>-745 245</b>	<b>-749 945</b>
Finansförvaltningen (netto)	-35 310	-43 825	-45 370	-61 400
<b>Verksamhetens nettokostnader</b>	<b>-750 900</b>	<b>-772 340</b>	<b>-790 615</b>	<b>-811 345</b>
Skatteintäkter	529 710	553 000	577 800	599 000
Generella statsbidrag och utjämning	222 280	229 105	232 440	236 655
Finansiella intäkter	6 800	6 800	6 800	6 800
Finansiella kostnader	-5 650	-10 650	-16 650	-16 650
<b>Årets resultat</b>	<b>2 240</b>	<b>5 915</b>	<b>9 775</b>	<b>14 460</b>

Budgeterade driftramar är beräknade med ambitionen att budgeterat resultat minst ska uppgå till:

- Utdelningar från kommunala bolag, 5 mnkr
- Nettointäkt från skoglig verksamhet och exploateringsmark, totalt 2,0 mnkr
- Budgeterat resultat, exklusive ovanstående punkter ska uppgå till 2 procent som andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, beräknat till 15 mnkr

Budgeterade intäkter från skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning är beräknat på 10 120 invånare, enligt kommunstyrelsens anvisningar. Över planperioden 2024-2026 beräknas årlig befolkningsökning med 10 personer. Beräkningen av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har sin utgångspunkt i den prognos som SKR presenterade 2022-08-25.

Till nämnderna fördelas 2 procents uppräknig för övriga kostnader (personalkostnader exkluderat), vilket motsvarar ramökning med 9 mnkr. Utfall från lönerrevisionen 2022 har fördelats ut per nämnd. Löneökningar 2023 budgeteras central inom finansförvaltningen i en så kallad lönepott. Kompensation för löneökningar fördelas efter genomförd lönerrevision 2023. Av lönepotten har kommunstyrelsens arbetsutskott att fördela en del som särskilda satsningar och prioriteringar.

Från år 2023 höjs personalomkostnadspålägget med anledning av höjda pensionskostnader. Nämnderna kompenseras för den beräknade kostnadsökningen med 10,6 mnkr som fördelats ut per nämnd i driftramarna.

## Generella kostnadsökningar fördelats i ram till nämnderna

- Övriga driftkostnader uppräknig 2 procent
  - *Uppräknigen är justerad för nämnder med taxefinansierad verksamhet samt viss interndebitering.*
- Personalomkostnadspålägg - kompensation (PO-pålägg)
  - *Från år 2023 höjs nämndernas ramar för personalomkostnadspålägget med anledning av höjda pensionskostnader. Nämnderna kompenserar för mellanskillnaden med 10,6 mnkr som fördelats per nämnd. Kompensationen är beräknad från 2021 års PO-pålägg 40,15 procent till 2023 års preliminärt föreslagna nivå 42,75 procent. År 2022 sänkta PO har gett ett ökat driftutrymme 2022 och med att ingen justering gjordes för kostnadsminskningen.*

## Nämnds specifika justeringar

- Revisionen
  - Ramökning dubbla revisionsgrupper 2023 med anledning av val.
    - Ökningen återförs 2024
- Valnämnden
  - Ramminskning 2023 jämfört med 2022 med anledning av inga val
  - Ramökning 2024 för val till Europaparlamentet
- Överförmyndaren
  - Ramökning 0,4 mnkr för tillkommande kostnader systembyte under år 2023
    - Ökningen återförs 2024
- Kommunstyrelsen
  - Ramökning dels för tillkommande kapitaltjänstkostnader 1,2 mnkr för anskaffningar som inte är ersättningsinvesteringar. Kapitaltjänstkostnaderna avser en fjärde digital anslagstavla, tak Rosengrens samt för planerade investeringar i gator, belysning samt fordon och maskiner för gata- och park, dels 0,2 mnkr för städ och tvättmaskiner vilket är omfördelning från investeringsmedel.
- Barn- och utbildningsnämnden
  - Ramökning, jämfört ursprunglig driftbudget 2022, för 2023 med 3,5 mnkr (hyra moduler Malung, ökade internhyra för investering i anpassningar befintliga lokaler samt lärarresurser Malungsfors) för ökade kostnader med anledning av stadiindelning Malung 2022.
  - Inom ramen ingår 500 tkr för elevers studieresor enligt majoritetens satsningar, vilket tillkommit från 2022.
- Socialnämnden
  - Ramökning, jämfört ursprunglig driftbudget 2022, för år 2023 med 6,6 mnkr för personalkostnader (6,2 mnkr) och övriga kostnader (0,4 mnkr) avseende gruppbostad, personlig skyddsutrustning, fordon för hemtjänsten och handläggare, Lyran norr, IFO öppenvård, särskilda boenden, hemtjänsten Sörsjön, korttidsplatser, hemtjänsten södra natt.
- Kultur- och fritidsnämnden
  - Ramökning från år 2023 för lokalhyra inklusive lokalvård 165 tkr för del av lokal i Sälens bibliotek, som för närvarande hyrs av Malung-Sälen Turism AB. Från år 2024 ökas ramen med 6,2 mnkr (2024) respektive 18,5 mnkr (2025 tv) för ökade kostnader med anledning av investeringar simhall avseende beräknad internhyra och verksamhetskostnader.
- Räddningsnämnden
  - Ramökning från år 2023 med 50 tkr för ökade kostnader till Räddningsregion Bergslagen avseende samhällsgemensam larm- och ledningscentral.
  - Ramökning år 2024 med 0,2 mnkr för kapitaltjänstkostnader tillkommande köp av fordon samt utbyggnad Lindvallens räddningsstation.
- Miljö- och stadsbyggnadsnämnden
  - Ramminskning 1 mnkr för justering utökad intäktsnivå.
- Socialnämnden respektive barn- och utbildningsnämnden
  - Från verksamhetsår 2020 ingår utökning av ram med 500 tkr per nämnd till förbrukningsinventarier, vilket är omfördelning från investeringsmedel.

- Finansförvaltningen
  - Ramökning för tillkommande räntekostnader för ökad upplåning med anledning av förväntade skol- och simhallsinvesteringar.

### Planperioden 2024-2026

- 1 procent i uppräknings för övriga driftkostnader.
- Löneökningar för innevarande år är budgeterat inom finansförvaltningen för planperioden och fördelas efter genomförda lönerevisioner efterföljande år.

Resultatnivån 2 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppnås inte för planperioden vare sig inklusive eller exklusive utfall från utdelningar, skoglig verksamhet och markexploatering. För att klara av framtida avskrivnings- och driftkostnader för investeringar behöver anpassningar ske inom de kommunala verksamheterna för att tillskapa ekonomiskt utrymme samt inrymma de kostnadsökningar som förväntas 2023.

## Investeringsram

OBJEKT	INVESTERING	2023	2024	2025	2026
<b>Mark, byggnader &amp; tekniska anläggningar</b>					
Lokaler övrigt	Årligt belopp	2 500	2 500	2 500	2 500
Energibesparande åtgärder	Årligt belopp	10 000	1 500	1 500	1 500
Bullsjöns camping	4 stugor, 1 stuga / år	800	800	800	
Dahlfastigheten - kallförråd	Riva ga & bygga nytt kallförråd	1 000	-	-	
Fjärrvärme - reningsutrustning			5 000		
Gator & trottoarer	Årligt belopp - ombyggnation	5 000	5 000	5 000	5 000
Belysning	Årligt belopp, utbyte	2 000	2 000	2 000	2 000
Skogsmark	Årligt belopp, markförvärv	2 000	2 000	2 000	2 000
<b>Maskiner &amp; Inventarier</b>					
Måltid inventarier	Årligt belopp		500		500
Sopmaskin (liten)	Maskin - nyanskaffning	1 500			
Stubbfräs		200			
Simhall	Inventarier		2 000		
IVPA-bil (flygplatsen)	Fordon (NY) - reinvestering	600			
BAS 4 Släckbil/tankbil Malung - reservbil	Fordon (NY) - nyinvestering	4 200			
FIP-bil 8360	Fordon (NY) - reinvestering		900		
Ledningsbil 8080	Fordon (NY) - reinvestering		1 000		
Verkstadsbil	Fordon (NY) - reinvestering		600		
Reservbil FIP, FIB, Pickup, IVPA bil	Fordon (NY) - reinvestering			600	
Tank till lastväxlare	Fordon (NY) - nyinvestering			900	
Hävare/Stegbil Höjdfordon Lindvallen	Fordon (NY) - nyinvestering			7 000	
Tankbil 8340 Transtrand/Lindvallen	Fordon (NY) - reinvestering				3 500
IVPA-bil till Lindvallen	Fordon (NY) - reinvestering				600
<b>Summa Mark, Byggnader &amp; Tekniska anläggningar</b>		<b>23 300</b>	<b>18 800</b>	<b>13 800</b>	<b>13 000</b>
<b>Summa Maskiner &amp; Inventarier</b>		<b>6 500</b>	<b>5 000</b>	<b>8 500</b>	<b>4 600</b>
<b>SUMMA TOTALT</b>		<b>29 800</b>	<b>23 800</b>	<b>22 300</b>	<b>17 600</b>

För planperioden 2022 -2025 har kommunfullmäktige (2021-06-21, § 54) beslutat om 59 mnkr, dvs genomsnittliga årliga investeringar med 15 mnkr. För 2022 beslutades om investeringar med 18 mnkr. Överflytt av pågående investeringar från år 2021 till år 2022 har därefter beslutats av kommunstyrelsen (KS 2022-04-05 § 166) med 64 mnkr. Därtill har omfördelning av investeringsmedel för räddningsnämnden från 2021 till 2022 gjorts under 2021 (KS 2021-09-07, § 110) med minskning 0,2 mnkr. Beslut har inför året fattats om anskaffning av grävmaskin (KS 2021-12-13, § 120) med 0,9 mnkr. Anskaffning av Sälenhallen har beslutats (KF 2022-02-22, § 120) med 16,5 mnkr samt tilläggsanslag för investeringar med anledning av stadieindelningen med 5,9 mnkr (KF 2022-05-23, § 21). Kommunfullmäktige har 2022-05-23 beslutat om investering byggnation av simhall § 58 med 252 mnkr samt tillbyggnad av räddningsstation Lindvallen med 3,5 mnkr. Investeringsanslaget för förvärv av skogsmark har utökats med 2 mnkr (KF 2022-06-20, § 68). Sammantaget uppgår investeringsbudget 2023 till 372 mnkr. När det gäller investering av simhall kommer projektet pågå fram till 2024 och överflytt av ej disponerade medel kommer ske till 2023 och 2024.

Investeringsbehovet är omfattande i kommunen och ett lokalförsörjningsarbete har pågått under 2021. I arbetet finns ett antal pågående utredningar och investeringsbehov under planering.

Investeringar under planering/utredning till kommande år:

- Värmeverket, stor flispanna
- Skolinvesteringar
- Hemtjänstlokaler Lima och Malung
- Daglig verksamhet
- LSS-boende, utbyggnad sex platser Passaren 9
- Räddningsstation Västra Sälenfjällen, nybyggnation, projektering pågår
- Idrottshallar, avyttring Jofahallen när anpassning Rosengrens är klart
- Skyttehallen, ev anpassningar för samlingslokal
- Ishallen, isrink (inom fem år)
- Tingshuset, kontor och sammanträdesrum

För att finansiera planerade investeringar behöver, förutom lån, utrymme tillskapas inom befintligt driftutrymme kommande år.



## **Drift- och investeringsramar inklusive mål för god ekonomisk hushållning**

Drift- och investeringsramar avser år 2023 samt planperioden 2024-2026 och är underlag för nämnderna att upprätta detaljbudget och nämndplaner för år 2023.

### Uppdrag till nämnderna

För att bidra till fullmäktiges finansiella mål behöver nämnderna bedriva verksamheten inom tilldelad ram.

- Samtliga nämnder uppdras att
  - Inom tilldelad ram budgetera för oförutsedda nettokostnader, uppgående till 1 procent av nämndens nettokostnadsram
  - Upprätta detaljbudget inom tilldelad ram
    - *Detaljbudgeten upprättas i anvisat systemstöd*
  - Upprätta nämndplan för år 2023
    - *Nämndplanen upprättas i anvisat systemstöd*
    - *Nämndplanens innehåll ska omfatta 2023 års planeringsförutsättningar (omvärlden, organisatoriska förutsättningar och kompetensförsörjning, befolkning och bebyggelseutveckling, lokalförsörjning, digital utveckling, andra händelser och beslut som påverkar), driftram med eventuella utmaningar/åtgärder för budget i balans, investeringsram samt nämndmål, indikatorer med tillhörande aktiviteter.*
    - *Som en del av upprättande av årlig detaljbudget/nämndplan ska nämnderna redovisa nämndens bidrag till måluppfyllelsen enligt Målbild 2023 (KF 2019-06-17, § 51).*
    - *Inom ramen för nämndplanens innehåll uppmanas nämnderna även att beakta Dalastrategin 2030 samt Agenda 2030 – globala mål för hållbar utveckling.*
  - Fastställa detaljbudget och nämndplan för 2023 senast december 2022.